

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Чорноморський національний університет імені Петра Могили
Медичний інститут
Кафедра терапевтичних та хірургічних дисциплін

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Третій проректор

Шемко А.М.

2019 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Догляд за хворими (практика)»

Галузь знань 22 «Охорона здоров'я»

Спеціальність 222 «Медицина»

Розробник
Завідувач кафедри розробника
Гарант освітньої програми
Директор інституту
Начальник НМВ

Фролов Ю. А.
Зак М. Ю.
Клименко М.О.
Грищенко Г.В.
Шкірчак С.І.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показника	Характеристика дисципліни	
Найменування дисципліни	Догляд за хворими (практика)	
Галузь знань	22 «Охорона здоров'я»	
Спеціальність	222 «Медицина»	
Спеціалізація (якщо є)		
Освітня програма	Медицина	
Рівень вищої освіти	Магістр	
Статус дисципліни	Нормативна	
Курс навчання	2-й	
Навчальний рік	2019-2020	
Номери семестрів	Денна форма	Заочна форма
	4-й	-
Загальна кількість кредитів ЄКТС/годин	5 кредитів (150 годин)	
Структура курсу: - лекції - практичні заняття - годин самостійної роботи студентів	Денна форма	Заочна форма
	-	
	30 год. 120 год.	
Відсоток аудиторного навантаження	20%	
Мова викладання	українська	
Форма проміжного контролю (якщо є)		
Форма підсумкового контролю	Диференційований залік – 4-й семестр	

2. Мета, завдання та заплановані результати навчання

Метою викладання навчальної дисципліни «Догляд за хворими (практика)» є опанування студентом основних прийомів професійної діяльності молодшої медичної сестри на основі глибокого знання та розуміння особливостей функціонування організму хворої людини із дотриманням принципів медичної етики та деонтології.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Догляд за хворими (практика)» є:

2.1. Засвоєння основних теоретичних знань, необхідних для організації комфортних умов перебування хворого у стаціонарі та забезпечення необхідного догляду за ним на всіх етапах лікування

2.2. Набуття основних практичних навичок з догляду за хворими в умовах стаціонару та вмінь визначати й оцінювати загальний стан пацієнта, основні параметри його життєдіяльності та правила забезпечення життєвих потреб організму

2.3. Формування у студентів морально-етичних та деонтологічних якостей при професійному спілкуванні з хворим.

2.4. Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна (взаємозв'язок з нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованим у термінах результатів навчання в освітньо-професійній програмі (ОПП).

Передумови вивчення дисципліни (міждисциплінарні зв'язки). Відповідно до навчального плану, проходження практики з догляду за хворими передбачено у IV семестрі, коли студентом набуті відповідні знання з основних базових дисциплін: медичної біології, медичної та біологічної фізики, анатомії та фізіології людини, біоорганічної та біологічної хімії, а також розпочалось вивчення мікробіології, вірусології та імунології, з якими інтегрується програма виробничої практики. У свою чергу, практика з догляду за хворими формує засади подальшого вивчення студентом клінічних дисциплін – пропедевтики внутрішньої медицини, хірургії, педіатрії, медичної психології, внутрішньої медицини, інфекційних хвороб, онкології, анестезіології та інтенсивної терапії тощо, що передбачає інтеграцію з цими дисциплінами, та формування умінь застосовувати знання з догляду за хворими в процесі подальшого навчання та у професійній діяльності.

Очікувані результати навчання. В результаті вивчення дисципліни студенти мають:

- знати:

- Проведення професійної діяльності у соціальній взаємодії основаній на гуманістичних і етичних засадах; ідентифікувати майбутню професійну діяльність як соціально значущу для здоров'я людини.

- Застосовування знання з загальних та фахових дисциплін у професійній діяльності

- Дотримання норм санітарно-гігієнічного режиму та вимог техніки безпеки при здійсненні професійної діяльності.

- Використовування результатів самостійного пошуку, аналізу та синтезу інформації з різних джерел для рішення типових завдань професійної діяльності

- Аргументування інформації для прийняття рішень, нести відповідальність за них у стандартних і нестандартних професійних ситуаціях; дотримуватися принципів деонтології та етики у професійній діяльності

- Норми спілкування у професійній взаємодії з колегами, керівництвом, ефективно працювати у команді;

- вміти застосовувати знання у практичних ситуаціях:

1. Демонструвати володіння морально-деонтологічними принципами медичного фахівця та принципами фахової субординації у клініці внутрішніх хвороб, у загальній хірургії, у клініці дитячих хвороб.

2. Демонструвати володіння навичками організації режиму і догляду за хворими з різними захворюваннями терапевтичного профілю, виконувати необхідні медичні маніпуляції:

- демонструвати володіння навичками дотримання лікувально-охоронного та забезпечення санітарно-гігієнічного режиму основних підрозділів терапевтичного стаціонару

- проводити розпитування та огляд хворого

- демонструвати методику проведення антропометричних досліджень хворого і робити висновок щодо конституціонального типу обстежуваного

- робити попередню оцінку стану температурного гомеостазу хворого за результатами термометрії та реєстрації температурних кривих

- демонструвати володіння навичками догляду за хворими із гарячкою

- демонструвати найпростіші медичні маніпуляції з проведення хворим медикаментозних та фізіотерапевтичних процедур

- демонструвати володіння навичками забезпечення особистої гігієни хворих та догляду за важкохворими

- демонструвати навички надання першої допомоги хворим із порушеннями з боку серцево-судинної та дихальної систем

3. Робити висновок про стан фізіологічних функцій організму, його систем та органів:

- визначати основні показники діяльності серцево-судинної та дихальної систем (пульсу, артеріального тиску, дихання).

4. Демонструвати володіння навичками організації режиму і догляду за хірургічними хворими, виконувати необхідні медичні маніпуляції :

- демонструвати методи підготовки до використання перев'язочного матеріалу, операційної білизни, хірургічного інструментарію, шовного матеріалу

- демонструвати методи обробки рук хірурга та операційного поля

- демонструвати накладання бинтових та гіпсових пов'язок

- організувати підготовку хворого до планового та термінового хірургічного втручання

- організувати догляд за хворим у післяопераційному періоді

5. Демонструвати володіння навичками організації режиму і догляду за здоровими і хворими дітьми, виконувати необхідні медичні маніпуляції:

- демонструвати володіння навичками дотримання лікувально-охоронного, санітарно-гігієнічного та протиепідемічного режиму в педіатричному стаціонарі

- демонструвати навички дотримання особистої гігієни медперсоналу

- демонструвати вміння обробки горщиків, іграшок, сповивальних столів, дезінфекції пляшечок, сосок, мензурок, термометрів

- демонструвати володіння навичками забезпечення особистої гігієни дітей I року життя

- вимірювати температуру у дітей різного віку
- демонструвати вміння догляду за дітьми з лихоманкою
- забезпечувати дотримання особистої гігієни хворими дітьми різного віку
- демонструвати навички використання різних лікарських форм у дітей залежно від віку
- методично правильно організувати харчування здорових дітей першого року життя та раннього віку, а також харчування хворих дітей;

- **мати компетенції.** Розроблена програма відповідає ОПП та орієнтована на формування компетентностей:

- **загальні (ЗК) – ЗК 3, 4, 5, 8, 9 ОПП (ОК 51 – догляд за хворими в хірургічному відділенні; ОК52 – догляд за хворими в терапевтичному відділенні; ОК53 – догляд за хворими в педіатричному відділенні):**

ЗК3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК4. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК5. Здатність приймати обґрунтоване рішення; працювати в команді; навички міжособистісної взаємодії.

ЗК8. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.

ЗК9. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо;

- **фахові компетентності (ФК) – ФК 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 11 ОПП (ОК 51; ОК52: ОК53):**

ФК1. Навички опитування пацієнта.

ФК2. Здатність до визначення необхідного переліку лабораторних та інструментальних досліджень та оцінки їх результатів.

ФК3. Здатність до встановлення попереднього та клінічного діагнозу захворювання.

ФК4. Здатність до визначення необхідного режиму праці та відпочинку при лікуванні захворювань.

ФК5. Здатність до визначення характеру харчування при лікуванні захворювань.

ФК6. Здатність до визначення принципів та характеру лікування захворювань.

ФК7. Здатність до діагностування невідкладних станів.

ФК11. Навички виконання медичних маніпуляцій.

Відповідно до освітньо-професійної програми очікувані **програми результати навчання (ПРН)** включають вміння **ПРН 11, 13 – 18, 22, 25, 28, 30, 32, 33, 35, 41 ОПП:**

ПРН11	Збирати дані про скарги пацієнта, анамнез хвороби, анамнез життя (в тому числі професійний анамнез), за умов закладу охорони здоров'я, його підрозділу або вдома у хворого, використовуючи результати співбесіди з пацієнтом, за стандартною схемою опитування хворого. За будь-яких обставин (в закладі охорони здоров'я, його підрозділі, вдома у пацієнта та ін.), використовуючи знання про людину, її органи та системи, за певними алгоритмами: збирати інформацію про загальний стан пацієнта (свідомість, конституція) та зовнішній вигляд (огляд шкіри, підшкірного жирового шару, пальпація лімфатичних вузлів, щитовидної та молочних залоз); оцінювати психомоторний та фізичний розвиток дитини; обстежувати стан серцево-судинної системи (огляд та пальпація ділянки серця та поверхневих судин, визначення перкуторних меж
-------	---

	<p>серця та судин, аускультация серця та судин); обстежувати стан органів дихання (огляд грудної клітки та верхніх дихальних шляхів, пальпація грудної клітки, перкусія та аускультация легенів); обстежувати стан органів черевної порожнини (огляд живота, пальпація та перкусія кишок, шлунку, печінки, селезінки, пальпація підшлункової залози, нирок, органів малого тазу, пальцеве дослідження прямої кишки); обстежувати стан кістково-м'язового апарату (огляд та пальпація); обстежувати стан нервової системи; обстежувати стан сечостатевої системи; оцінювати стан внутрішньоутробного розвитку плоду за даними розрахунку маси плоду та аускультация його серцебиття.</p>
ПРН13	<p>В умовах закладу охорони здоров'я, його підрозділу та серед прикріпленого населення: Вміти виділити та зафіксувати провідний клінічний симптом або синдром (за списком 1) шляхом прийняття обґрунтованого рішення, використовуючи попередні дані анамнезу хворого, дані фізикального обстеження хворого, знання про людину, її органи та системи, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм. Вміти встановити найбільш вірогідний або синдромний діагноз захворювання (за списком 2) шляхом прийняття обґрунтованого рішення, за допомогою співставлення зі стандартами, використовуючи попередні дані анамнезу хворого та дані огляду хворого, на основі провідного клінічного симптому або синдрому, використовуючи знання про людину, її органи та системи, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм.</p>
ПРН14	<p>В умовах закладу охорони здоров'я, його підрозділу:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Призначити лабораторне та/або інструментальне обстеження хворого (за списком 4) шляхом прийняття обґрунтованого рішення, на підставі найбільш вірогідного або синдромного діагнозу, за стандартними схемами, використовуючи знання про людину, її органи та системи, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм. • Здійснювати диференціальну діагностику захворювань (за списком 2) шляхом прийняття обґрунтованого рішення, за певним алгоритмом, використовуючи найбільш вірогідний або синдромний діагноз, дані лабораторного та інструментального обстеження хворого, знання про людину, її органи та системи, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм. • Встановити попередній клінічний діагноз (за списком 2) шляхом прийняття обґрунтованого рішення та логічного аналізу, використовуючи найбільш вірогідний або синдромний діагноз, дані лабораторного та інструментального обстеження хворого, висновки диференціальної діагностики, знання про людину, її органи та системи, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм.
ПРН15	<p>Визначати необхідний режим праці та відпочинку при лікуванні захворювання (за списком 2), у умовах закладу охорони здоров'я, вдома у хворого та на етапах медичної евакуації, у т. ч. у польових умовах, на підставі попереднього клінічного діагнозу, використовуючи знання про людину, її органи та системи, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.</p>

ПРН16	Визначати необхідне лікувальне харчування при лікуванні захворювання (за списком 2), в умовах закладу охорони здоров'я, вдома у хворого та на етапах медичної евакуації, у т. ч. у польових умовах на підставі попереднього клінічного діагнозу, використовуючи знання про людину, її органи та системи, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.
ПРН17	Визначати характер лікування (консервативне, оперативне) захворювання (за списком 2), в умовах закладу охорони здоров'я, вдома у хворого та на етапах медичної евакуації, у т. ч. у польових умовах на підставі попереднього клінічного діагнозу, використовуючи знання про людину, її органи та системи, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами. Визначати принципи лікування захворювання (за списком 2), в умовах закладу охорони здоров'я, вдома у хворого та на етапах медичної евакуації, у т. ч. польових умовах, на підставі попереднього клінічного діагнозу, використовуючи знання про людину, її органи та системи, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.
ПРН18	Встановити діагноз (за списком 3) шляхом прийняття обґрунтованого рішення та оцінки стану людини, за будь-яких обставин (вдома, на вулиці, закладі охорони здоров'я, його підрозділі), у т. ч. в умовах надзвичайної ситуації, в польових умовах, в умовах нестачі інформації та обмеженого часу, використовуючи стандартні методики фізикального обстеження та можливого анамнезу, знання про людину, її органи та системи, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм.
ПРН22	Виконувати медичні маніпуляції (за списком 5) в умовах лікувальної установи, вдома або на виробництві на підставі попереднього клінічного діагнозу та/або показників стану пацієнта, використовуючи знання про людину, її органи та системи, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення та використовуючи стандартні методики.
ПРН25	Формувати, в умовах закладу охорони здоров'я, його підрозділу на виробництві, використовуючи узагальнену процедуру оцінки стану здоров'я людини, знання про людину, її органи та системи, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення, серед закріпленого контингенту населення: диспансерні групи хворих; групи здорових людей, що підлягають диспансерному нагляду (новонароджені, діти, підлітки, вагітні, представники професій, що мають проходити обов'язковий диспансерний огляд).
ПРН28	Організувати проведення серед закріпленого контингенту населення заходів вторинної та третинної профілактики, використовуючи узагальнену процедуру оцінки стану здоров'я людини (скринінг, профілактичний медичний огляд, звернення за медичною допомогою), знання про людину, її органи та системи, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення, в умовах закладу охорони здоров'я, зокрема: формувати групи диспансерного нагляду; організувати лікувально-оздоровчі заходи диференційовано від групи

	диспансеризації.
ПРН30	Проводити в умовах закладу охорони здоров'я, його підрозділу: <ul style="list-style-type: none"> • виявлення і ранню діагностику інфекційних захворювань (за списком2); * первинні протиепідемічні заходи в осередку інфекційної хвороби.
ПРН32	В закладі охорони здоров'я, або вдома у хворого на підставі отриманих даних про стан здоров'я пацієнта, за допомогою стандартних схем, використовуючи знання про людину, її органи та системи, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення: <p>визначати тактику обстеження та вторинної профілактики хворих, що підлягають диспансерному нагляду;</p> <p>визначати тактику обстеження та первинної профілактики здорових осіб, що підлягають диспансерному нагляду;</p> <p>розраховувати та призначати необхідні продукти харчування дітям першого року життя.</p>
ПРН33	Визначати наявність та ступінь обмежень життєдіяльності, виду, ступеню та тривалості непрацездатності з оформленням відповідних документів, в умовах закладу охорони здоров'я на підставі даних про захворювання та його перебіг, особливості професійної діяльності людини.
ПРН35	На території обслуговування за стандартними методиками описових, аналітичних епідеміологічних та медико-статистичних досліджень: <p>проводити скринінг щодо виявлення найважливіших неінфекційних захворювань;</p> <p>оцінювати в динаміці та при співставленні з середньо статичними даними показники захворюваності, в тому числі хронічними неінфекційними захворюваннями, інвалідності, смертності, інтегральні показники здоров'я;</p> <p>виявляти фактори ризику виникнення та перебігу захворювань;</p> <p>формувавши групи ризику населення.</p>
ПРН41	В умовах закладу охорони здоров'я або його підрозділу за стандартними методиками: <p>проводити відбір та використовувати уніфіковані клінічні протоколи щодо надання медичної допомоги, що розроблені на засадах доказової медицини;</p> <p>приймати участь у розробці локальних протоколів надання медичної допомоги;</p> <p>проводити контроль якості медичного обслуговування на основі статистичних даних, експертного оцінювання та даних соціологічних досліджень з використанням індикаторів структури, процесу та результатів діяльності;</p> <p>визначати фактори, що перешкоджають підвищенню якості та безпеки медичної допомоги.</p>

3. Програма навчальної дисципліни

Організація навчального процесу здійснюється за європейською кредитною трансферно-накопичувальною системою (ЄКТС).

Програма навчальної дисципліни складається з трьох блоків:

БЛОК 1. СТРУКТУРА ТА ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ ДОГЛЯДУ ЗА ХВОРИМИ В ЗАГАЛЬНІЙ СИСТЕМІ ЛІКУВАННЯ ХВОРИХ ТЕРАПЕВТИЧНОГО ПРОФІЛЮ.

Розділи:

1. Основні принципи загального та спеціального догляду за хворими терапевтичного профілю. Організація роботи терапевтичних відділень стаціонару
2. Розпитування та огляд хворого, їх роль в оцінці загального стану пацієнта
3. Визначення та реєстрація основних показників життєдіяльності хворого (гемодинаміки, дихання, температури тіла). Догляд за хворими із гарячкою
4. Застосування основних видів лікарських засобів. Організація лікувального харчування хворих
5. Загальний і спеціальний догляд за тяжкохворими і агонуючими.

БЛОК 2. ДОГЛЯД ЗА ХІРУРГІЧНИМИ ХВОРИМИ

Розділи:

1. Введення в хірургію. Асептика та антисептика
2. Організація роботи в чистій перев'язочній. Десмургія, перев'язочний матеріал, типові бинтові пов'язки. Догляд за хворими, оперованими на органах черевної порожнини, промежині, кінцівках. Пов'язки на живіт, промежину, кінцівки
3. Догляд за хворими з гнійною патологією. Організація роботи гнійної перев'язочної
4. Стерилізація перев'язочного матеріалу і операційної білизни. Організація роботи в операційній. Хірургічна обробка рук хірурга та операційного поля
5. Хірургічна операція, підготовка хворих до операцій. Догляд за хворими у післяопераційному періоді.

БЛОК 3. ДОГЛЯД ЗА ДІТЬМИ, ЙОГО РОЛЬ У ЛІКУВАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ В УМОВАХ ПЕДІАТРИЧНОГО СТАЦІОНАРУ

Розділи:

1. Структура і функції педіатричного стаціонару та поліклініки
2. Приймальне відділення дитячої лікарні. Госпіталізація, санітарна обробка та транспортування хворих дітей.
3. Особливості гігієни дітей різного віку та догляд за ними в стаціонарі дитячої лікарні. Догляд за дітьми з лихоманкою
4. Облік та правила зберігання лікарських засобів. Особливості введення лікарських засобів у дітей
5. Техніка проведення антропометричних вимірювань у дітей різного віку»

БЛОК 1. СТРУКТУРА ТА ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ ДОГЛЯДУ ЗА ХВОРИМИ В ЗАГАЛЬНІЙ СИСТЕМІ ЛІКУВАННЯ ХВОРИХ ТЕРАПЕВТИЧНОГО ПРОФІЛЮ

Тема 1. Основні принципи загального та спеціального догляду за хворими терапевтичного профілю. Організація роботи терапевтичних відділень стаціонару

Історичні віхи становлення медичної допомоги хворій людині. Визначення ролі і місця догляду за хворими в лікувально-діагностичному процесі, поняття про його структуру та умови проведення. Морально-етичні та деонтологічні засади формування медичного фахівця. Основні професійні обов'язки молодшого медичного персоналу в поліклінічних та стаціонарних відділеннях лікарні. Принципи фахової субординації в системі лікар–медична сестра–молодший медичний персонал. Поняття про лікувально-охоронний,

санітарний та лікарняний режими терапевтичного стаціонару, роль молодшого медичного персоналу у їх забезпеченні.

Основні відділення та допоміжні підрозділи терапевтичного стаціонару. Функції приймального відділення лікарні у прийомі і направленні хворих до профільних відділень. Прийом та реєстрація хворих. Заповнення медичної документації (журналу прийому хворих, історії хвороби, статистичної карти). Санітарно-гігієнічний режим приймального відділення, санітарно-гігієнічна обробка хворого. Транспортування хворих у профільні відділення лікарні.

Загальна характеристика терапевтичного відділення, структура і функціональне призначення. Основні обов'язки молодшої медичної сестри. Пост медичної сестри та організація її роботи, оснащення поста. Організація відвідування хворих. Забезпечення санітарно-гігієнічного режиму відділення. Приготування та застосування дезінфікуючих розчинів. Особливості прибирання приміщень терапевтичного відділення.

Тема 2. Розпитування та огляд хворого, їх роль в оцінці загального стану пацієнта

Роль розпитування хворого у діагностичному процесі. Анамнез, його основні частини (паспортна частина, скарги хворого, анамнез захворювання, розпитування по органах та системах, анамнез життя). Правила проведення розпитування хворого та узагальнення отриманих даних. Роль розпитування хворого у загальній оцінці стану хворого. Деонтологічні особливості проведення розпитування хворого. Основні правила розпитування родичів хворого, який знаходиться у непритомному або важкому стані. Ознайомлення з медичною документацією, яка заповнюється на основі розпитування хворого.

Послідовність проведення загального огляду хворого. Визначення загального стану хворого. Стан свідомості та її можливі порушення (гільмівні, іритативні). Оцінка положення хворого у ліжку, його постави та ходи. Правила огляду шкіри та слизових оболонок, дослідження підшкірної клітковини, м'язів, опорного апарату. Антропометричні дослідження і визначення конституціонального типу хворого; правила розрахунку індексу маси тіла та його роль у визначенні подальшої тактики ведення хворого. Правила занесення до медичної документації даних, знайдених при огляді хворого.

Тема 3. Визначення та реєстрація основних показників життєдіяльності хворого (гемодинаміки, дихання, температури тіла). Догляд за хворими з гарячкою

Роль температурного гомеостазу в забезпеченні життєдіяльності організму. Методи вимірювання температури тіла. Термометри, їх будова, зберігання, дезінфекція. Методика вимірювання температури тіла ртутним термометром. Сучасні термометри - електричні, на основі рідких кристалів. Види температурних кривих. Реєстрація температури тіла і температурних кривих на температурних листках. Догляд за хворими з підвищеною температурою тіла при гарячці та остуді.

Пульс, основні його властивості. Методика дослідження пульсу на променевих артеріях. Судини, доступні для пальпації. Основні правила зупинки кровотечі з артеріальних та венозних судин, накладання кровоспинного джута.

Артеріальний тиск та правила його вимірювання на плечовій артерії. Нормальні показники артеріального тиску. Перша долікарська допомога хворим при зниженні та

підвищенні артеріального тиску. Основні правила визначення частоти, глибини, типу, ритму дихання. Перша допомога хворим при кашлі, задишці, ядусі.

Тема 4. Застосування основних видів лікарських засобів. Організація лікувального харчування хворих.

Класифікація медикаментозних засобів за шляхом введення в організм хворого. Форми лікарських засобів. Роль і обов'язки медичного персоналу при забезпеченні хворих медикаментозними засобами. Правила роздавання таблетованих та рідких медикаментозних засобів для перорального прийому. Принципи зберігання медикаментозних засобів.

Механізм дії на організм фізіотерапевтичних процедур. Застосування банок, гірчичників, компресів, грілки, пухиря із льодом. Основні покази та протипоказання до їх використання. Правила обробки банок, грілок, пухиря для льоду після використання. Найпростіші світлові і гідротерапевтичні процедури. Правила обробки ванн та іструментарію, який використовувався при процедурах. Особливості прибирання приміщень, в яких проводяться фізіотерапевтичні процедури. Догляд за хворими під час прийому фізіотерапевтичних процедур і надання їм необхідної долікарської допомоги у випадках розвитку ускладнень. Роль лікувального харчування у структурі оздоровчого процесу. Поняття про лікувальне харчування та індивідуальні дієти. Організація лікувального харчування у терапевтичному відділенні. Оформлення порційника і його використання. Порядок роздачі їжі. Годування тяжкохворих пацієнтів із суворим постільним режимом. Ентеральний і парентеральний методи штучного введення в організм харчових продуктів. Харчування осіб похилого і старечого віку. Показання для штучного харчування хворих.

Тема 5. Загальний і спеціальний догляд за тяжкохворими і агонуючими

Загальні правила догляду за хворими із постільним режимом, тяжкохворими і агонуючими. Забезпечення зручного положення у ліжку, профілактика пролежнів, особиста гігієна, переміна натільної і постільної білизни, забезпечення фізіологічних випорожнень (сечо-, каловипускання). Користування підкладним судном та сечоприймачем. Способи очищення кишківника. Застосування газовивідної трубки, клізм. Види клізм, методика і техніка їх застосування, методи дезінфекції і зберігання обладнання для клізми. Поняття про клінічну і біологічну смерть. Основні критерії біологічної смерті. Поняття про реанімацію. Методика і техніка найпростіших реанімаційних заходів: штучне дихання методом "із рота в рот" і "із рота у ніс", непрямий масаж серця. Правила обходження з трупом.

БЛОК 2. ДОГЛЯД ЗА ХІРУРГІЧНИМИ ХВОРИМИ

Тема 1. Введення в хірургію. Асептика та антисептика.

Етапи розвитку хірургії, вітчизняні хірургічні школи; організація хірургічної допомоги в Україні. Правила поведінки у хірургічній клініці. Питання хірургічної деонтології. Структура хірургічної клініки. Поняття про гігієну у хірургічному стаціонарі з метою профілактики розповсюдження госпітальної інфекції. Гігієна тіла, одягу медперсоналу, гігієна білизни і одягу хворих. Обов'язки постової та старшої медсестри. Пост медсестри. Медична документація. Медичні маніпуляції: термометрія, ін'єкції (техніка проведення).

Визначення понять «Асептика» та «Антисептика». Класифікація методів асептики та антисептики, їх характеристика.

Тема 2. Організація роботи в чистій перев'язочній. Десмургія, перев'язочний матеріал. Типові бинтові пов'язки. Догляд за хворими, оперованими на органах черевної порожнини, промежині, кінцівках. Пов'язки на живіт, промежину, кінцівки.

Догляд за хворими в чистій перев'язочній. Санітарно-гігієнічні вимоги до перев'язочної. Організація роботи. Види перев'язочного матеріалу, його властивості. Типові бинтові пов'язки. Правила бинтування. Особливості догляду за хворими, що перенесли оперативні втручання на голові і шиї. Накладання бинтових пов'язок на голову, шию.

Догляд за хворими у післяопераційному періоді, що перенесли втручання на кінцівках. Особливості догляду за хворими, оперованими на животі, промежині. Особливості харчування. Типові бинтові пов'язки на живіт, промежину, кінцівки.

Тема 3. Догляд за хворими з гнійною патологією.

Особливості догляду за хворими з гнійною патологією. Організація роботи гнійної перев'язочної. Особливості перев'язок і догляд за хворими з анаеробною інфекцією. Утилізація перев'язочного матеріалу, забрудненого гнійними виділеннями. Особиста безпека при роботі з гнійним матеріалом.

Тема 4. Стерилізація перев'язочного матеріалу і операційної білизни. Організація роботи в операційній. Хірургічна обробка рук хірурга та операційного поля.

Ознайомлення з методикою виготовлення серветок, тампонів, кульок. Підготовка операційної білизни та перев'язочного матеріалу до стерилізації, методи укладки в бікси Шимельбуша. Будова і робота автоклава, техніка безпеки. Методи підготовки рук хірурга до операції. Догляд за руками хірурга поза клінікою. Обробка операційного поля. Будова операційного блоку. Види прибирань. Методи транспортування хворих в операційну. Правила одягання операційної білизни. Підготовка інструментів до стерилізації. Приготування миючих та дезінфікуючих розчинів. Проби на якість передстерилізаційної обробки інструментів. Методи стерилізації ріжучих, оптичних, загальнохірургічних інструментів. Види шовного матеріалу. Методи стерилізації шовного матеріалу.

Тема 5. Хірургічна операція, підготовка хворих до операцій. Догляд за хворими у післяопераційному періоді.

Поняття про хірургічну операцію. Передопераційний період, його задачі. Особливості підготовки хворих до планових і термінових операцій. Передопераційний період: догляд за шкірою хворого, санація ротової порожнини, гоління волосся, очищення кишечника за допомогою клізм, гігієна білизни та одягу хворих. Основні принципи догляду за хворими у післяопераційному періоді. Профілактика можливих ускладнень. Харчування хворих. Особливості догляду за хворими похилого віку

БЛОК 3. ДОГЛЯД ЗА ДІТЬМИ, ЙОГО РОЛЬ У ЛІКУВАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ В УМОВАХ ПЕДІАТРИЧНОГО СТАЦІОНАРУ

Тема 1. Структура і функції педіатричного стаціонару та поліклініки

Поняття про лікувально-охоронний, санітарний та лікарняний режими педіатричного стаціонару, роль молодшого медичного персоналу у їх забезпеченні.

Основні відділення та допоміжні підрозділи педіатричного стаціонару та поліклініки. Загальна характеристика педіатричного відділення, структура і функціональне призначення. Основні обов'язки молодшої медичної сестри. Пост медичної сестри та організація її роботи, оснащення поста. Організація відвідування хворих. Забезпечення санітарно-гігієнічного режиму відділення. Приготування та застосування дезінфікуючих розчинів. Особливості прибирання приміщень педіатричного відділення.

Тема 2. Приймальне відділення дитячої лікарні. Госпіталізація, санітарна обробка та транспортування хворих дітей.

Функції приймального відділення дитячої лікарні у прийомі і направленні хворих до відділення. Прием та реєстрація хворих дітей. Заповнення медичної документації (журналу прийому хворих, історії хвороби, статистичної карти). Особливості санітарно-гігієнічного режиму приймального відділення, санітарно-гігієнічна обробка хворої дитини. Транспортування хворих дітей до педіатричного відділення лікарні.

Тема 3. Особливості гігієни дітей різного віку та догляд за ними в стаціонарі дитячої лікарні. Догляд за дітьми з лихоманкою.

Забезпечення особистої гігієни дітей I року життя. Догляду за дітьми в стаціонарі дитячої лікарні, проведення дезінфекції мензурок, термометрів, пляшечок, сосок. Обробки горщиків, іграшок, сповивальних столів. Гігієнічні та лікувальні ванни. Догляд за дітьми з лихоманкою, особливості вимірювання температури у дітей різного віку. Переміна натільної та постільної білизни. Особливості її проведення у тяжко хворих дітей. Основні види клізм методика та правила їх постановки дітям різного віку. Дезінфекція та стерилізація предметів догляду.

Тема 4. Облік та правила зберігання лікарських засобів. Особливості введення лікарських засобів у дітей.

Правила зберігання ліків залежно від їх групової приналежності, форми випуску та можливості заморожування у шафі. Облік сильнодіючих та наркотичних речовин та правила їх зберігання. Місця для зберігання ліків на посту медичної сестри. Техніка застосування дитині таблеток, порошоків, мікстур, сиропів, розчинів для внутрішнього застосування. Техніка застосування свічок для ректального введення. Особливості проведення внутрішньом'язових, внутрішньовенних та підшкірних ін'єкцій дітям. Особливості використання очних та вушних крапель у дітей. Особливості відпуску інгаляцій дитині раннього віку.

Тема 5. Техніка проведення антропометричних вимірювань у дітей різного віку»

Порядок дій при користуванні різними видами приладів для вимірювання маси. Різновиди приладів для вимірювання довжини тіла дітей різного віку. Методика вимірювання обводів голови та грудної клітки. Оцінка фізичного розвитку дітей різного віку.

Структура навчальної дисципліни «Догляд за хворими (практика)»

Назви блоків і тем	Кількість годин			
	Усього	Практичні заняття	СРС	
			Індивідуальні з викладачем	Самост.
Блок 1. Структура та основні завдання догляду за хворими в загальній системі лікування хворих терапевтичного профілю				
1. Основні принципи загального та спеціального догляду за хворими терапевтичного профілю. Організація роботи терапевтичних відділень стаціонару	4	1		3
2. Розпитування та огляд хворого, їх роль в оцінці загального стану пацієнта	11	2	4	5
3. Визначення та реєстрація основних показників життєдіяльності хворого (гемодинаміки, дихання, температури тіла). Догляд за хворими із гарячкою	12	2	5	5
4. Застосування основних видів лікарських засобів. Організація лікувального харчування хворих	10	2		8
5. Загальний і спеціальний догляд за тяжкохворими та і агонуючими	9	2	3	4
Підсумковий контроль 1	4	1		3
Усього годин з блоку 1	50	10	12	28
Блок 2. Догляд за хірургічними хворими				
1. Введення в хірургію. Асептика та антисептика	5	1	–	4
2. Організація роботи в чистій перев'язочній. Десмургія, пере- в'язочний матеріал, типові бинтові пов'язки. Догляд за хворими, оперованими на органах черевної порожнини, промежині, кінцівках.	12	2	4	6
3. Догляд за хворими з гнійною патологією	8	2	2	4
4. Стерилізація перев'язочного матеріалу і операційної білизни. Організація роботи в операційній. Хірургічна обробка рук хірурга та операційного поля	9	2	2	5
5. Хірургічна операція, підготовка хворих до операцій. Догляд за хворими у післяопераційному періоді	12	2	4	6
Підсумковий контроль № 2	4	1	–	3
Усього годин з блоку 2	50	10	12	28

Блок 3. Догляд за хворими у педіатричному стаціонарі				
1. Структура і функції педіатричного стаціонару та поліклініки	5	1	–	4
2. Приймальне відділення дитячої лікарні. Госпіталізація, санітарна обробка та транспортування хворих дітей.	12	2	4	6
3. Особливості гігієни дітей різного віку та догляд за ними в стаціонарі дитячої лікарні. Догляд за дітьми з лихоманкою	8	2	2	4
4. Облік та правила зберігання лікарських засобів. Особливості введення лікарських засобів у дітей	9	2	2	5
5. Техніка проведення антропометричних вимірювань у дітей різного віку»	12	2	4	6
Підсумковий контроль № 3	4	1	–	3
Усього годин з блоку 3	50	10	12	28
Усього:	150	30		

Самостійна робота

Основними видами самостійної роботи студентів є:

- Передаудиторна підготовка до практичних занять
- Опанування практичними навичками з догляду за хворими
- Робота у відділеннях стаціонару в обсязі обов'язків молодшої медичної сестри
- Виконання індивідуальної роботи

№ з/п	Назва теми (або зміст роботи)	Кількість годин
Блок 1: Структура та основні завдання догляду за хворими в загальній системі лікування хворих терапевтичного профілю		
1.	Підготовка до практичних занять	10
2.	Робота у терапевтичному відділенні стаціонару по засвоєнню та відпрацюванню практичних навичок	12
3.	Заповнення основної звітної документації – Щоденника виробничої практики та Підсумкового звіту	3
4.	Індивідуальна робота відповідно до обраної тематики індивідуальних завдань	12
5.	Підготовка до заліку	3
Усього:		40
Блок 2: Догляд за хірургічними хворими		
1.	Підготовка до практичних занять	10
2.	Робота в хірургічному відділенні стаціонару по засвоєнню та відпрацюванню практичних навичок	12

3.	Індивідуальна робота відповідно до обраної тематики індивідуальних завдань	12
4.	Заповнення основної звітної документації – Щоденника виробничої практики та Підсумкового звіту	3
5.	Підготовка до заліку	3
Усього:		40
Блок 3: Догляд за дітьми, його роль у лікувальному процесі та організація в умовах педіатричного стаціонару		
1.	Підготовка до практичних занять	10
2.	Робота в педіатричному відділенні стаціонару по засвоєнню та відпрацюванню практичних навичок	12
3.	Індивідуальна робота відповідно до обраної тематики індивідуальних завдань	12
4.	Заповнення основної звітної документації – Щоденника виробничої практики та Підсумкового звіту	3
5.	Підготовка до підсумкового заліку	3
Усього:		40
Разом:		120

4. Забезпечення освітнього процесу

Навчання з програми «Догляд за хворими (практика)» проходить на клінічних базах у лікувальних установах: госпіталь УМВС України у Миколаївській області, обласна клінічна дитяча лікарня та обласний клінічний госпіталь інвалідів війни. Навчання з програми проходить з використанням апаратури, обладнання лікувально-діагностичних відділень клінічних баз та залученням тематичних хворих, при наявності їх згоди та узгодження з лікуючим лікарем.

Методичне забезпечення практичних занять:

Методичні розробки практичних занять для викладачів.

Методичні вказівки до практичних занять для студентів.

Варіанти тестових питань та завдань для перевірки вихідного рівня знань з кожної теми модуля.

Варіанти ситуаційних завдань для перевірки засвоєння тем, змістових модулів.

Варіанти завдань (теоретичних та практичних) для підсумкового модульного контролю диференційованого заліку.

Відеофільми та навчальні кінофільми з тематики заняття.

Інструкції по роботі з фантомами та муляжами з відпрацювання практичних навичок.

Методичне забезпечення самостійної роботи студентів:

Методичні вказівки для передаудиторної підготовки до практичних занять.

Методичні інструкції з виконання практичних навичок.

Варіанти завдань для самостійної та індивідуальної роботи студентів.

Методичне забезпечення проведення підсумкового контролю:

Тестові завдання.
Структуровані завдання для письмових робіт.
Перелік стандартизованих за методикою виконання практичних навичок.
Ситуаційні завдання з моделювання дій молодшого медичного персоналу в клінічних ситуаціях.

5. Підсумковий контроль

Перелік питань та практичних навичок, які має засвоїти студент при вивченні дисципліни «Догляд за хворими (практика)»:

1. Структура та основні завдання догляду за хворими.
2. Основні правила і вимоги медичної етики і деонтології.
3. Що таке догляд за хворими?
4. Дати визначення спеціального догляду за хворими.
5. Типи лікувально-профілактичних установ, їх структура та функції.
6. Приймальне відділення лікарні, функції.
7. Прийом, реєстрація та санітарна обробка пацієнта
8. Санітарно-протиепідемічний режим лікувально-профілактичних закладів.
9. Лікувально-охоронний режим, його елементи та значення для пацієнта.
10. Режими фізичної активності.
11. Транспортування та перекладання пацієнтів.
12. Зміна постільної та натільної білизни тяжкохворому.
13. Правила зберігання чистої та брудної білизни в стаціонарі.
14. Вимірювання температури тіла, реєстрація (цифрова, графічна), оцінка результатів.
15. Стадії гарячки, основні симптоми. Догляд за пацієнтами з гарячкою.
16. Спостереження за диханням (частота, глибина, ритм). Підрахунок частоти дихальних рухів, цифровий та графічний запис.
17. Термометр: будова, правила зберігання і користування, дезінфекція.
18. Пульс: техніка дослідження, властивості, цифрове та графічне зображення в температурному листку.
19. Артеріальний тиск: техніка вимірювання, оцінка, цифровий та графічний запис, порушення АТ.
20. Види та методи дезінфекції.
21. Види та методи стерилізації.
22. Організація харчування хворих в стаціонарі. Контроль за передачами з дому, зберіганням продуктів харчування.
23. Дієтичне харчування. Характеристика дієтичних столів.
24. Штучне годування: через зонд, гастростому, за допомогою живильної клізми, парентеральне.
25. Лікувальне харчування, основні принципи. Годування тяжкохворих.
26. Надання невідкладної долікарської допомоги при зомлінні.
27. Допомога пацієнту під час блювання.
28. Промивання шлунка, показання, протипоказання, техніка виконання.
29. Очисна клізма, показання, протипоказання, техніка виконання.
30. Сифонна клізма, показання, протипоказання, техніка виконання.

31. Лікувальна клізма, показання, протипоказання, техніка виконання.ї
32. Олійна клізма, показання, протипоказання, техніка виконання.
33. Метеоризм, застосування газовивідної трубки.
34. Механізм дії грілки: показання, протипоказання, техніка застосування.
35. Механізм дії, показання до призначення, техніка застосування міхура з льодом.
36. Показання, протипоказання, анатомічні ділянки, техніка постановки банок.
37. Показання, протипоказання, техніка накладання гірчичників.
38. Показання, протипоказання, види та застосування компресів.
39. Правила виписування та отримання лікарських засобів у стаціонарі.
- 40.Зовнішнє застосування ліків: втирання мазей, закапування крапель в ніс, вуха, очі.
41. Ентеральне введення ліків: через рот, під язик, ректальне.
42. Лабораторне дослідження харкотиння. Підготовка пацієнта, оснащення, скерування матеріалу в лабораторію.
43. Лабораторне дослідження сечі. Підготовка пацієнта, оснащення, скерування матеріалу в лабораторію.
- 44.Лабораторне дослідження калу. Підготовка пацієнта, оснащення, скерування матеріалу в лабораторію.
45. Обробка інструментарію перед стерилізацією, контроль якості передстерилізаційної обробки.
46. Вимірювання температури у хворого та оформлення температурного листа
47. Огляд хворого на наявність корости та педикульозу.
48. Методи транспортування хворих.
49. Користування функціональним ліжком та надання відповідних положень хворому при нападі ядухи та при колапсі.
50. Дослідження пульсу на променевих артеріях, висновок про основні його властивості. 51. Дослідження пульсу на нижніх кінцівках, висновок про основні його властивості.
52. Вимірювання артеріального тиску, висновок про його відповідність нормі.
53. Дослідження дихання у показового хворого, висновок про основні його властивості.
54. На бланку температурного листа відмітити запропоновані викладачем показники пульсу, артеріального тиску, температури тіла, зробити висновок про їх відповідність нормі та про тип температурної кривої.
- 55.Заміну натільної та постільної білизни хворому, що знаходиться на ліжковому режимі. 11.Основні способи введення препаратів.
- 56.Підготувати необхідні розчини та продемонструвати правила поводження з одноразовим шприцом до та після його застосування.
- 57.Продемонструвати методику підготовки гумової грілки та пухиря з льодом і користування ними.
- 58.Методики годування хворого, прикутого до ліжка.
- 59.Приготувати необхідне обладнання для очисної клізми, методика її застосування на муляжі.
- 60.Підготувати необхідні засоби та провести гігієну порожнини рота, носа та вух важкохворому.
- 62.Підготувати необхідні засоби та провести профілактику утворення пролежнів.
- 63.Продемонструвати методику проведення реанімаційних заходів (штучна вентиляція легень, непрямий масаж серця) на фантомі.

64. Пояснити принципи проведення ін'єкцій. Вміти виконати їх на муляжах.
65. Продемонструвати методику одягання операційної білизни.
66. Продемонструвати методику виготовлення серветок, тампонів, кульок для догляду за хірургічним хворим та правила їх утилізації після використання.
67. Продемонструвати накладання пов'язок на різні частини тіла
68. Підготувати хірургічний інструментарій до стерилізації.
69. Провести проби на якість перед стерилізаційної обробки інструментів.
- Приготувати відповідний дезінфікуючий розчин та провести санітарну обробку приліжкових тумбочок та підвіконь у палаті.
71. Приготувати відповідний дезінфікуючий розчин та провести вологе прибирання маніпуляційної кімнати.
72. Приготувати відповідний дезінфікуючий розчин та провести обробку медичного приладдя для багаторазового використання (термометра, кінцівників клізми, підкладного судна).
73. Провести розпитування хворого та заповнити титульну сторінку історії хвороби.
74. Провести розпитування хворого та виділити основні скарги.
75. Провести вимірювання температури у хворого (хворої дитини) та оформити температурний лист.
76. Провести огляд хворого (хворої дитини) на наявність корости та педікульозу.
77. Провести вимірювання росту пацієнта стоячи, сидячи, визначити масу тіла та розрахувати індекс маси тіла.
78. Підготувати гігієнічну ванну для санітарної обробки хворого та провести її дезінфекцію після користування.
79. Продемонструвати методику транспортування хворого на ношах (каталці) та перекладання його на ліжко.
80. Продемонструвати навички користування функціональним ліжком та надання відповідних положень хворому при нападі ядухи та при колапсі.
81. Дослідити у хворого пульс на променевих артеріях, зробити висновок про основні його властивості.
82. Дослідити у хворого пульс на нижніх кінцівках, зробити висновок про його відповідність нормі.
83. Виміряти хворому артеріальний тиск, зробити висновок про його відповідність нормі.
84. Провести дослідження дихання у показового хворого, зробити висновок про основні його властивості.
85. На бланку температурного листа відмітити запропоновані викладачем показники пульсу, артеріального тиску, температури тіла, зробити висновок про їх відповідність нормі та про тип температурної кривої.
86. Провести переміну натільної та постільної білизни хворому, що знаходиться на ліжковому режимі.
87. Розкласти на демонстраційному столі запропоновані лікарські засоби по групах за способом введення, назвати основні способи введення препаратів.
88. Продемонструвати на муляжі методику закапування крапель у вуха, ніс, очі.
89. Продемонструвати методику годування хворого, прикутого до ліжка.
22. Приготувати необхідне обладнання для очисної клізми, продемонструвати методику її застосування на муляжі.

90. Продемонструвати на муляжі методику користування підкладним судном та сечоприймачем у хворих чоловічої та жіночої статі.

91. Підготувати посуд для взяття аналізу сечі за Зимницьким, дати відповідні вказівки хворому.

92. Підготувати необхідні засоби та провести профілактику утворення пролежнів.

93. Продемонструвати методику утилізації перев'язувального матеріалу, забрудненого гнійними виділеннями в гнійній перев'язочній.

94. Продемонструвати методику одягання операційної білизни.

95. Продемонструвати методику виготовлення серветок, тампонів, кульок для догляду за хірургічним хворим та правила їх утилізації після використання.

96. Продемонструвати правила накладання пов'язки «чепчик» 31. Накласти пов'язку на обидва ока.

97. Продемонструвати методику накладання пращеподібної пов'язки на голову.

98. Накладання пов'язку типу Вельпо.

99. Накласти типову бинтову пов'язку на живіт.

100. Накласти пов'язку на плечовий суглоб.

101. Накласти пов'язку на ліктювий суглоб.

102. Накласти пов'язку на кисть та пальці.

103. Підготувати операційну білизну та перев'язувальний матеріал до стерилізації.

104. Підготувати хірургічний інструментарій до стерилізації.

105. Провести проби на якість передстерилізаційної обробки інструментів.

106. Продемонструвати методи стерилізації шовного матеріалу

107. На фантомі продемонструвати підготовку до операції шкіри хворого та санацію ротової порожнини, відібравши для цього необхідні засоби.

108. Провести розпитування хворої дитини та заповнити титульну сторінку історії хвороби. Провести обробку предметів догляду за дитиною після використання.

109. Оглянути дитину на наявність корости та педікульозу

110. Підготувати відповідні засоби та продемонструвати уміння приготування молочної суміші.

111. Підготувати відповідні засоби та продемонструвати на муляжі методику годування дитини першого року життя за допомогою пляшечці.

112. Підготувати відповідні засоби та продемонструвати на муляжі методику підмивання дитини залежно від статі та проведення гігієнічної ванни.

113. Підготувати відповідні засоби та продемонструвати на муляжі методику туалету очей, вух, порожнини рота дитині першого року життя.

114. Провести переміну натільної та постільної білизни дитині, що знаходиться на ліжковому режимі.

115. Приготувати необхідне обладнання для очисної клізми, дитини різного віку, продемонструвати методику її застосування на муляжі.

116. Продемонструвати можливі методики вимірювання температури у дитини та вміння записати результати у температурний листок.

117. Підготувати відповідні засоби та продемонструвати на муляжі методику закрапування крапель у вуха та ніс дитині.

118. Підготувати відповідні засоби та продемонструвати на муляжі методику сповивання новонародженої дитини.

119. Підготувати відповідні засоби та продемонструвати на муляжі методику антропометричних вимірювань (зросту, маси, обводів голови та грудної клітини) дитині певного віку.

120. Продемонструвати на фантомі методику проведення реанімаційних заходів (штучна вентиляція легень, непрямий масаж серця)

Приклади тестових завдань поточної контрольної роботи

Блок № 1

Тема «Загальний і спеціальний догляд за тяжкохворими і агонуючими»

1. Термінальний стан це:

- а) стан, пограничний між життям і смертю;
- б) стан біологічної смерті;
- в) зниження температури тіла нижче 20 ° С;
- г) правильно а), в);
- д) правильно б), в).

2. Агонія характеризується всіма перерахованими ознаками, крім:

- а) глибокого розладу дихання;
- б) поява плям внаслідок скупчення крові в нижчих ділянках тіла;
- в) активації механізмів, спрямованих на підтримку процесів життєдіяльності;
- г) втрати свідомості.

3. Тривалість клінічної смерті становить:

- а) 4-5 хв;
- б) 1-2 хв;
- в) 10-12 хв;
- г) 8-10 хв.

4. Стан клінічної смерті може завершитися:

- а) агонією;
- б) термінальним станом;
- в) біологічної смертю;
- г) станом анабіозу.

5. Стан біологічної смерті характеризується:

- а) зникненням важливих проявів життєдіяльності організму і відсутністю незворотні зміни в органах і тканинах;
- б) зникненням дихання, серцевих скорочень і незворотними змінами в тканинах;
- в) поступовим згасанням свідомості, прогресуючим розладом дихання і кровообігу;
- г) короткочасної активацією механізмів, спрямованих на підняття процесів життєдіяльності.

6. Ознаками біологічної смерті є все, крім:

- а) зниження температури тіла нижче 20 ° С;

- б) утворення трупних плям;
- в) втрати свідомості і рідкісних глибоких дихальних рухів;
- г) розвитку трупного охолодження

7. Реанімаційні заходи не проводяться, якщо:

- а) пройшло 3-4 хв. після настання клінічної смерті;
- б) розвинулася печіночна кома;
- в) при пошкодженні життєво важливих органів (головного мозку) незворотного характеру;
- г) розвинувся набряк головного мозку при порушенні мозкового кровообігу

8. Закидання голови хворого при проведенні штучного дихання сприяє:

- а) забезпечення гарної герметизації між ротом хворого і реаніматолога;
- б) створення прохідності дихальних шляхів;
- в) роздратування каротидного синуса, що приводить до стимуляції дихальну центру.

9. Критерієм правильного проведення штучного дихання служать:

- а) рухи (екскурсії) грудної клітини хворого в момент штучного вдиху і пасивного видиху;
- б) поява серцебиття;
- в) надування щік хворого під час штучного вдиху;
- г) розширення зіниць.

10. Штучне дихання проводять з частотою:

- а) 10-11 вдихів за хвилину;
- б) 12-18 вдихів за хвилину;
- в) 20-22 вдиху в хв.

11. Непрямий (закритий) масаж серця проводять:

- а) при зупинці серця (асистоля) або мерехтінні шлуночків (фібриляція);
- б) при різкому падінні артеріального тиску;
- в) при розвитку кардіогенного шоку;
- г) при операції на органах грудної клітки і розтині її порожнини.

12. Під час непрямого масажу серця відбувається:

- а) стимуляція синоатріального вузла серця;
- б) стимуляція атріовентрикулярного вузла серця;
- в) опосередкована стимуляція судинного центру;
- г) здавлювання серця між грудиною і хребтом з викидом крові з порожнин у великі судини.

13. Реанімаційні заходи не проводяться, якщо:

- а) пройшло 3-4 хв. після настання клінічної смерті;
- б) розвинулася печіночна кома;
- в) при пошкодженні життєво важливих органів (головного мозку) незворотного характеру;

г) розвинувся набряк головного мозку при порушенні мозкового кровообігу.

14. Закидання голови хворого при проведенні штучного дихання сприяє:

- а) забезпечення гарної герметизації між ротом хворого і реаніматології;
- б) створення прохідності дихальних шляхів;
- в) роздратування каротидного синуса, що приводить до стимуляції ди хательних центру.

15. Критерієм правильного проведення штучного дихання служать:

- а) рухи (екскурсії) грудної клітини хворого в момент штучного вдиху і пасивного видиху;
- б) поява серцебиття;
- в) надування щік хворого під час штучного вдиху;
- г) розширення зіниць.

16. Штучне дихання проводять з частотою:

- а) 10-11 вдихів за хвилину;
- б) 12-18 вдихів за хвилину;
- в) 20-22 вдиху в хв.

17. Непрямий (закритий) масаж серця проводять:

- а) при зупинці серця (асистоля) або мерехтінні шлуночків (фібриляція);
- б) при різкому падінні артеріального тиску;
- в) при розвитку кардіогенного шоку;
- г) при операції на органах грудної клітки і розтині її порожнини.

18. Під час непрямого масажу серця відбувається:

- а) стимуляція синоатріального вузла серця;
- б) стимуляція атріовентрикулярного вузла серця;
- в) опосередкована стимуляція судинного центру;
- г) здавлювання серця між грудиною і хребтом з викидом крові з порожнин у великі судини.

19. Прямий масаж серця застосовують:

- а) при зупинці серця під час операцій на органах грудної клітки з розкриттям еє порожнини;
- б) при відсутності ефекту від непрямого масажу серця в теченіє15 хв; в) при повній зупинці серця (асистоля);
- г) при фібриляції передсердь і шлуночків одночасно.

20. При проведенні непрямого масажу серця долоню руки кладуть:

- а) в область верхівкового поштовху;
- б) на нижню третину грудини;
- в) на реберну дугу зліва від грудини над областю лівого шлуночка;
- г) праворуч від грудин

Оцінювання результатів тесту. 19 – 20 вірних відповідей – «5»
18 – 15 вірних відповідей – «4»
14 – 12 вірних відповідей – «3»
11 та менш - «2»

«0» варіант залікового білету із зазначенням максимальної кількості балів за кожне виконане завдання

Чорноморський національний університет імені Петра Могили

Рівень вищої освіти – магістр

Галузь знань: 22 Охорона здоров'я

Спеціальність 222 Медицина

Навчальна дисципліна – Догляд за хворими

Варіант № 0

1. Обробка інструментарію перед стерилізацією, контроль якості передстерилізаційної обробки. (Максимальна кількість балів – 15).
2. Штучне годування: через зонд, гастростому, за допомогою живильної клізми, парентеральне. (Максимальна кількість балів – 15).
3. Основні правила і вимоги медичної етики і деонтології. (Максимальна кількість балів – 15).
4. Продемонструвати методику підготовки гумової грілки та пухиря з льодом і користування ними. (Максимальна кількість балів – 15).
5. Завдання: використовуючи симулятор «Максим – 3» проведіть комплекс реанімаційних дій (непрямий масаж серця та штучне дихання). Поясніть свої дії. (Максимальна кількість балів – 20).

Затверджено на засіданні кафедри терапевтичних та хірургічних дисциплін, протокол № _____ від «__» _____ 2020 р.

Завідувач кафедри

професор Зак М. Ю.

Екзаменатор

PhD Фролов Ю. А.

6. Критерії оцінювання та засоби діагностики результатів навчання

Методи контролю

- Опитування (перевірка теоретичних знань та практичних навичок).
- Тестовий контроль.

Поточний контроль. Перевірка на практичних заняттях теоретичних знань і засвоєння практичних навичок, а так само результатів самостійної роботи студентів. Контролюються

викладачами відповідно до конкретної мети навчальної програми. Оцінка рівня підготовки студентів здійснюється шляхом: опитування студентів, рішення й аналізу ситуаційних задач і тестових завдань, інтерпретації результатів клініко-інструментальних та клініко-лабораторних досліджень, контролю засвоєння практичних навичок.

Проміжний контроль. Перевірка можливості використання студентами для клініко-діагностичного аналізу отриманих теоретичних знань і практичних навичок по всіх вивчених темах, а так само результатів самостійної роботи студентів. Здійснюється на останньому занятті за блоком шляхом здачі практичних навичок, рішення ситуаційних задач і тестування.

До **підсумкового контролю (диференційований залік)** допускаються студенти, які відвідали всі передбачені навчальною програмою, навчальні заняття та освоїли практичні навички що передбачені навчальною програмою, виконали в повному обсязі самостійну роботу та у процесі навчання (за поточну навчальну діяльність – ПНД) набрали кількість балів, **не менше за мінімальну – 70 балів.**

Розподіл балів, які отримують студенти

Максимальна кількість балів за ПНД – **120.**

Відповідно, позитивна оцінка на практичному занятті може бути **від 4,7 бала (70 балів : 15 практичних занять) до 8 балів (120 балів : 15 практичних занять).** Оцінка нижче 4,7 бала означає «незадовільно», заняття не зараховане і підлягає відпрацюванню в установленому порядку.

Оцінка за проміжний контроль (контроль за блоком) враховується в оцінку за останнє практичне заняття за блоком (5-те, 10-те, 15-те практичне заняття). До проміжного (блокового) контролю допускаються студенти, які відвідали всі аудиторні (практичні) навчальні заняття, передбачені календарним планом (або своєчасно їх відпрацювали), належним чином заповнили Щоденник (додаток 1) та Підсумковий звіт (додаток 2) і набрали за ПНД кількість балів, не меншу за мінімальну (4,7 балів x 5 практичних занять = 23,5 бали за кожен блок)

Оцінка з дисципліни «Догляд за хворими (практика)» виставляється студентам, яким зараховані усі теми у блоках 1, 2 та 3. **Оцінка з дисципліни є сумарною з оцінок за блоки, на які структурована навчальна дисципліна.** Як вказано вище, мінімальна оцінка з дисципліни складає 70 балів.

Підсумковий контроль (диференційований залік) передбачає перевірку теоретичних знань студента, демонстрацію виконання ним практичних навичок та вирішення ситуаційних задач з моделювання дій молодшого медичного персоналу в клінічних ситуаціях. Максимальна кількість балів, яку може отримати студент під час підсумкового контролю (заліку), складає **80 балів.** Підсумковий контроль вважається зарахованим, якщо студент за сумою всіх етапів його проведення набрав **не менше ніж 50 балів.**

Оцінка успішності студента

Вид діяльності (завдання)	Максимальна кількість балів
Блок 1	
Тема 1	8

Тема 2	8
Тема 3	8
Тема 4	8
Тема 5	8
<i>Проміжний контроль</i>	
Блок 2	
Тема 6	8
Тема 7	8
Тема 8	8
Тема 9	8
Тема 10	8
<i>Проміжний контроль</i>	
Блок 3	
Тема 11	8
Тема 12	8
Тема 13	8
Тема 14	8
Тема 15	8
<i>Проміжний контроль</i>	
Разом	120
Диференційований залік	80
Всього за ПНД та залік	200

Критерії оцінювання знань

Оцінкою 8 балів на практичному занятті та 71-80 балів на заліку (А за шкалою ECTS та 5 за національною шкалою) відповідь студента оцінюється, якщо вона демонструє глибокі знання всіх теоретичних положень і вміння застосовувати теоретичний матеріал для практичного аналізу і не має ніяких неточностей.

Оцінкою 6-7 балів на практичному занятті та 61-70 балів на заліку (В та С за шкалою ECTS та 4 за національною шкалою) відповідь оцінюється, якщо вона показує знання всіх теоретичних положень, вміння застосовувати їх практично, але допускаються деякі принципові неточності.

Оцінкою 4,7-5 балів на практичному занятті та 50-60 балів на заліку (D та E за шкалою ECTS та 3 за національною шкалою) відповідь студента оцінюється за умови, що він знає головні теоретичні положення та може використати їх на практиці.

7. Рекомендовані джерела інформації

Основна (базова):

1. Нетяженко В.З., Щупіпенко І.М., Дідківська Л.А. Догляд за хворими (загальний і спеціальний з основами медсестринської техніки): підруч. для студ. вищ. мед. навч. закл. IV рівня акредитації. – К.: Здоров'я, 2013. - 591 с.

2. Ковальова О.М., Лісовий В.М., Шевченко С.І., Фролова Т.І. Догляд за хворими (практика): підруч. для студ. вищ. мед. закл. освіти III-IV рівнів акредитації.– Вид 3-тє, випр. – К.: Медицина, 2015. — 488 с.
3. Касевич Н.М. Загальний догляд за хворими і медична маніпуляційна техніка: підруч. для студ. вищ. мед. навч. закл. I-III рівнів акредитації / за ред. В.І. Литвиненка. - 7-ме вид., випр. - К. : Медицина, 2017. - 424 с.
4. Тяжка О.В., Антошкіна А.М., Васюкова М.М., Казакова Л.М., Лутай Т.І. та ін. Основи догляду за дітьми. Техніка лікувальних процедур і маніпуляцій: навч. посіб. для мед. ВНЗ III-IV р.а. – 2-ге вид. / за ред. О.В. Тяжкої. – К. : Медицина, 2014. - 152 с.

Допоміжна

5. Догляд за хворими і медична маніпуляційна техніка: навч.посібник /Л.С. Савка, Л.І. Разінкова, О.І. Коцар; за ред. Л.М. Ковальчука, О.В. Кононова. – 3-є вид., переробл. і допов. — К.: ВСВ “Медицина”, 2017. – 600 с.
6. Дронов О.І. , Сипливий В.О., Ковальська І.О., Скомаровський О.А., Крючина Є.А. Курс лекцій з загальної хірургії: навч.-метод. посіб. для студ. вищ. мед. закл. III- IV рівнів акредитації – Вид. 2-ге, доп. – К.:, 2011. – 487 с.
7. Основи догляду за хірургічними хворими: навчально-методичний посібник для студентів ВМНЗ IV рівня акредитації / Шумейко І.А., Лігоненко О.В., Чорна І.О., Зубаха А.Б., Дігтяр І.І., Стороженко О.В. - Полтава, 2015. - 160 с.
8. Волосовець О.П., Маркевич В.Е., Тарасова І.В., Лобода А.М. Неонатологія: навч.- метод. посіб. – Суми : СумДУ, 2011. – 214 с.
9. Практикум з пропедевтичної педіатрії з доглядом за дітьми / За ред. В.Г. Майданника, К.Д. Дуки. – К.: Знання України, 2002.– 356 с.

Інформаційні ресурси

10. Яворський О.Г. DVD-фільм «Догляд за хворими. Основи мед сестринської справи» (у 2-х частинах) / Яворський О.Г., аудіо- та відеоматеріали, 2013.
11. Яворський О.Г. DVD-фільм «Огляд хворого. Основи мед сестринської справи» (у 2-х частинах) / Яворський О.Г., аудіо- та відеоматеріали, 2013.
12. Наказ МОЗ України № 152 від 4.04.2005 «Про затвердження Протоколу медичного догляду за здоровою новонародженою дитиною». [електронний ресурс] – Режим доступу: <http://mozdocs.kiev.ua>
13. Глибокий аналіз різних способів измерения температури тела у детей [електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.gradusnik.ru/rus/doctor/ped/w10md-termometr/>
14. [Наказ МОЗ України № 798 від 21.09.2010](#) Про затвердження методичних рекомендацій "Хірургічна та гігієнічна обробка рук медичного персоналу" [електронний ресурс]. – Режим доступу:<http://medsoft.ucoz.ua>
15. Наказ МОЗ України № 110 від 14.02.2012 Про затвердження форм первинної облікової документації та інструкцій щодо їх заповнення, що використовуються у закладах охорони здоров'я незалежно від форми власності та підпорядкування [електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://medsoft.ucoz.ua>

16. [Наказ МОЗ України № 223](#) від 22.10.1993 Про збір, знезараження та здачу використаних медичних виробів одноразового застосування із пластичних мас [електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://medsoft.ucoz.ua>

Інтернет-ресурси:

1. З тем «Загальний догляд хворого»:
<http://www.meddean.luc.edu/lumen/meded/medicine/pulmonar/pd/contents.htm>
<http://meded.ucsd.edu/clinicalmed/>
2. З питань етико-деонтологічних аспектів роботи медичного працівника:
http://archive.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/vzhdu/2011_57/vip_57_13.pdf
http://archive.nbu.gov.ua/portal/chem_biol/Mosv/2012_4/data/article22.pdf
http://archive.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Npd/2012_1/2neranov.pdf